

OKTAY AKBAL

Yunus Nadi'yi Anmak..

"Çok sevdiğim mesleğim olduğu için değil, hakikat olarak ifade ederim ki, insanlığın en büyük buluşlarından biri ve belki de birincisi, işte bu müessesedir. Eğer ben dünyaya gelinceye kadar gazetecilik müessesesi bir meslek olmasaydı, onu mutlaka ben icat ve tatbik etmiş olurum."

Yunus Nadi böyle der, 'Önemli olan halka vereceğiniz fikirdir'. Baş inancı da şuydu: "İnsanları kızdırmak için değil fikirleri yürütmek için yazmalı"...

Kırk yıl önce öldü. 28 Haziran 1945'te. 'Cumhuriyet'i oğulları Nadir ve Doğan Nadi'ye bırakarak... Kırk yıldan beri iki kardeş bu gazeteyi yaşattılar. Doğan, 1969'da yaşamdan ayrıldı. Ağabeyi Nadir Nadi tek başına bu sorumluluğu yükledi. Kırk yıl önce başladığı yazarlığı bugün de aynı inançla, aynı coşkuyla sürdürüyor...

Yunus Nadi'nin yeni bir kitabı çıktı Çağdaş Yayınlarında: 'Cumhuriyet Yolunda'. Bunda, gazetemiz kurucusunun 1930-32 yıllarında yayımladığı başyazarlarından bir bölümü yer almış... Gazete yazarlarının yıllar içinde yüzlerce, binlerce yazısı birikir. Günün koşulları, olayları ile ilgilidir pek çoğu... Bunlar koleksiyonlarda kalır, kitaplara pek girmez. Oysa tarihsel dönüşümlerde yazılarıyla dikkati çeken etkin kişilerin tanıklığı tarihsel açıdan çok büyük önem taşır. Yakın geçmişin tarihini yazacak bilim adamları için belge niteliğindedir bunlar. Nereden gelip nereye ulaştığımız, ya da ulaşmamışız, bunları anlamak, ancak o günlerde yayımlanmış düşünce yazılarının aydınlığında anlaşılır.

"Cumhuriyet Yolunda" da Cumhuriyetin önemli atılım yılları, 30'ların olayları ile ilgili yazılar var. Kitap bir seçmeler toplamı... 'Yeni Gün'den, Cumhuriyet'e, 'Siyaset ve İlim', 'Türk Gençliği', 'Türk Ordusu', 'Menemen Muhakemesi ve Olayı', 'Serbest Fırka', 'Laik İdare Ne Demektir', 'Hükümet ve İdare', 'Tarih Nasıl Yazılır', 'Türkiye'de Efkârı Umumiye Vardır', 'Matbuat Hürriyeti', 'Gelecekteki İstanbul', 'Vatansız Serseriler', 'İstanbul'un İmarı Meselesi' gibi değişik konuları kapsayan yazılar bugün bile ilgiyle okunuyor. Yunus Nadi'nin 1920'lerden 1945'e kadar süren başyazarlık çalışmalarından ciltler oluşturulabilir. Çağdaş Yayınları belki bu seçmelerin ardından yeni kitapları da çıkartacaktır.

Yunus Nadi'nin ölümünden sonra yazılan yazılardan birkaçı da kitabın başında yer almış. Hüseyin Cahit Yalçın şöyle diyor: "Milli Mücadelenin matbuat sahasındaki varlığında Yunus Nadi çok esaslı bir mevki tutar. O, İstanbul'dan köhne ve geri teknikteki bir makineyi Ankara'ya kadar sürükleyebildi. Rasgele bir binada bir matbaa ve gazete kurdu. Gazetesinin belki hamallığını bile bazen kendisi yaparak felâket ve mücadele içindeki vatanın fırtınalı ufuklarına bir Yeni Gün'ün ışıklarını saçtı. Milli Mücadele şeflerinin en yakın dostu ve organı oldu".

Ali Ekrem Uşaklıgil de 'Yeni Gün' anılarını anlatıyor; Yunus Nadi'nin mütareke günlerinde eliyle masaya vurarak 'Düşmanı kovacağız' dediğini yazıyor. 'Onun değişmeyen son cümlesi budur: Düşmanı kovacağız'. Aylarca sonra Ali Ekrem Uşaklıgil'le karşılaştığında Yunus Nadi ilk cümlesini şöyle değiştirerek yinelemiştir: 'Düşmanı kovduk'... Uşaklıgil şöyle tanımlıyor onu: "Yunus Nadi, yurdun mutlaka kurtulacağı imanını, zifiri karanlık içinde, madde bulamadığı zaman kalbinin ışığından alan adamdı".

Abidin Daver de 'Cumhuriyet'te çıkan bir yazısında Atatürk'ün Yunus Nadi için şu sözleri söylediğini belirtiyor: "Yunus Nadi bey, mükemmel bir gazetecidir. Yunus Nadi bey kalemine o kadar hâkimdir ki, gezerken, yerken, içerken, konuşurken, eğlenirken, hulasa hayatının her anında yazar, hem de çok güzel yazar."

'Cumhuriyet Yolunda', Yunus Nadi'nin 1930'lardaki yazılarından bir demettir. Bu ilk cildi başkaları izlemeli, Atatürk devrimine kafayla, gönülle bağlı bir başyazarın yazıları tozlu koleksiyonlarda kalmamalı, genç kuşaklar yakın geçmişimizi Yunus Nadi gibi yetkili kişilerden öğrenmeli...

